

Til programkomiteen i

Dette er et felles innspill fra 31 organisasjoner til nye partiprogrammer for 2025 – 2029. Dette innspillet dekker temaene energieffektivisering, lokal energiproduksjon, lading og forbrukerfleksibilitet, med hovedfokus på sluttbrukermarkedet. Skal Norge lykkes med sine klimaforpliktelser og få en god overgang til det grønne skiftet, er det helt avgjørende med en styrket satsing på energieffektivisering og lokal energiproduksjon i bygg, i godt samspill med øvrige funksjoner og god arkitektonisk utforming. Bygg står for om lag 50 prosent av strømforbruket i Norge, og det ligger et stort uforløst potensial i å kutte i strømforbruket, produsere og dele strøm, og ikke minst bruke strømmen smartere enn i dag.

Neste stortingsperiode blir helt avgjørende for å sikre at Norge når sine klimaforpliktelser, og samtidig unngår et kraftunderskudd. Da må vi gjøre det enklere og mer lønnsomt å ta energismarte valg for både husholdninger, bedrifter og andre virksomheter. Her er våre viktigste innspill til hvordan partiprogrammet kan tjene disse målene.

Energieffektivisering

Økende etterspørsel etter strøm påvirker prisene, og krever samtidig store investeringer i strømnettet. Bred oppslutning om det grønne skiftet avhenger av at byrdefordelingen oppleves rettferdig. Sluttbrukerne må sikres overkommelige og stabile energiutgifter, gjennom gode og forutsigbare støtteordninger som gir dem mulighet til å investere i viktige energiltak. Det vil også frigjøre store mengder utslippsfri kraft som er sårt tiltrengt når transportsektoren og industrien skal fase ut fossil energibruk.

Det er et stort potensial for energieffektivisering av bygg i Norge. Energikommisjonen anslår et potensial for energieffektivisering og lokal energiproduksjon på 25-41 TWh i 2030. Energieffektivisering av bygg er en langsiktig og varig investering som vil frigjøre kraft i et presset energimarked. Energieffektivisering er den raskeste, minst konfliktfylte og mest miljøvennlige måten å skaffe mer kraft på. Dette kan gjøres nå med en gang, samtidig som vi bygger ut ny kraftproduksjon.

Vi mener derfor at en kommende regjering må:

- Stadfeste et mål om maksimalt 56 TWh elforbruk og 69 TWh energiforbruk i bygg i 2030.
- Sikre at den samlede summen av virkemidler innenfor energieffektivisering er tilstrekkelig til å nå målene. Det må rapporteres årlig på måloppnåelsen, og virkemiddelbruken må tilpasses slik at målene blir oppnådd.
- sikre forutsigbare og stabile rammevilkår for energieffektivisering i Enovas mandat. Det må etableres støtteordninger for trinnvise tiltak med moden og velprøvd teknologi, og varigheten til støtteordningene må tilpasses målene som skal nås – ikke teknologiutviklingen.
- sette strengere krav til energieffektivisering av statlig og kommunalt eid bygningsmasse. Energispareforpliktelser, -kontrakter og krav til energiklasse er gode eksempler.
- Sikre strømstøtteordning som skjermer forbruker fra de verste pristoppene, og samtidig stimulerer til å investere i viktige energiltak i egen bolig

Lokal energiproduksjon

Sammen med energieffektivisering, er lokal energiproduksjon som solenergi, bioenergi og varmepumper, et av de områdene hvor både bedrifter og vanlige folk kan bidra aktivt i det grønne skiftet. Egenproduksjon gir mindre behov for kjøp av kraft, og overskuddskraft for salg. Samtidig vil lagring, deling og lokale energisamfunn fungere i godt samspill med nettet, og avlaste det ved behov.

Stortingets ambisiøse mål om 8 TWh ny solkraft innen 2030, vil ikke utløses uten bedre rammebetingelser, samt forutsigbare og langsiktige vilkår for investeringer. Hvis man ønsker at flere skal investere i egenproduksjon fremover, må støtteordningene og skattereglene være forutsigbare og gode.

Vi mener derfor at en kommende regjering må:

- sikre at minimum 5,5 TWh kommer fra solkraft på bygninger. NVE må måle, verifisere og kvalitetssikre, i tråd med Stortinget mål om totalt 8 TWh solkraft i 2030.
- sikre at private og profesjonelle utbyggere av lokal energiproduksjon får forutsigbare rammebetingelser for søknad, støtte, skatt og avgifter som er gunstige og stimulerende for lønnsomme investeringer på lang sikt.
- sikre at alle statlige og kommunale bygg har lokal energiproduksjon der det er mulig.

Forbrukerfleksibilitet

Økt fleksibilitet i strømmettet vil være helt nødvendig for å lykkes med elektrifiseringen av Norge. Det å få mest mulig ut av strømmettet vi har gjennom ulike fleksibilitetsløsninger, resulterer i at vi kan spare kostnader til å bygge nytt nett. Batterier er en teknologi som utvikler seg raskt og vil hjelpe på lønnsomheten i solenergianlegg. Det gjør også nettet mer robust for avbrudd eller angrep, og er et klimatiltak og et beredskapstiltak. Dette er foreløpig en kostbar og umoden teknologi med lite utbredelse i Norge, og markedet vil trenge hjelp for å komme i gang.

Nettkapasitet må bygges for fremtiden, ikke fortiden. Nettet må forsterkes og utvides. Nettet vil i fremtiden inneholde elbiler med mulighet for toveis-batterier, solceller på mange tak og avanserte balanseringssystemer i mange bygninger og hjem. I dag er det ikke tilrettelagt godt nok for forbrukere som vil nyttiggjøre seg av egne strømdata, slik at de kan bli smartere strømkunder som belaster nettet mindre og sparer energi. Vi er helt avhengig av at dataene settes i system, slik at forbrukerne kan få hjelp til å kutte effekttoppene og jevne ut forbruket. Fortolkning av data er da helt avgjørende.

Vi mener derfor at en kommende regjering må:

- lage en nasjonal strategi for forbrukerfleksibilitet som sikrer høy utnyttelse av strømmettet gjennom modeller og markeder som hensyntar lokale energi- og fleksibilitetsressurser. Regler for kjøp og salg av fleksibilitet må gjøre det enkelt og attraktivt å delta for alle parter.
- sikre gode og forutsigbare støtteordninger til batterier og andre energilagringssystemer, samt tiltak som på en enkel og kostnadseffektiv måte kan styre fleksible ressurser hos sluttbrukere.
- gjøre det enklere å fritt dele og selge strøm mellom bygg på samme høyspentradial og nettstasjon, og sikre forbrukerne bedre tilgang til og nyttiggjørelse av egne strømdata.

Med vennlig hilsen

Sigrun Gjerløw Aasland, Daglig leder, ZERO

Truls Gulowsen, Leder, Naturvernforbundet

Anja Bakken Riise, Leder, Framtiden i våre hender

Karoline Andaur, Generalsekretær, WWF Verdens naturfond

Gytis Blaževičius, Leder, Natur og Ungdom

Benjamin Strandquist, Seniorrådgiver elektrifisering og kommunikasjon, Bellona

Katharina Th. Bramslev, Daglig leder, Grønn Byggallianse

Bård Folke Fredriksen, Adm. dir, Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL)

Morten Andreas Meyer, Generalsekretær, Huseierne

Daniel K. Siraj, Konsernsjef, OBOS

Tone Tellevik Dahl, Adm.dir., Norsk Eiendom

Guro Hauge, Direktør for bærekraft og samfunnspolitikk, NHO Byggenæringen

Tore Strandskog, Direktør næringspolitikk, Nelfo, en landsforening i NHO

Geir Ove Kulseth, Forbundsleder, El og IT Forbundet

Trond Markussen, President, Norges ingeniør og teknologorganisasjon (NITO)

Steinar Skjerdingsstad, Adm.dir., Arkitektbedriftene i Norge

Rolf Iver Mytting Hagemoen, Daglig leder, Norsk Varmepumpeforening

Kari Sandberg, Adm.dir., Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA)

Jøns Sjøgren, Adm.dir., Byggevarerindustriens Forening

Frank Jaegtnes, Adm.dir., Elektroforeningen

Heidi Finstad, Adm.dir., Treindustrien

Hilde Widerøe Wibe, Daglig leder, Norske Trevarer

Trine Kopstad Berentsen, CEO, Solenergiklyngen

Yngvar Søetorp, Daglig leder, Norsk solenergiforening

Ragnhild Bjelland-Hanley, Seniorrådgiver, Norges Vel

Ida Thorendahl, Daglig Leder, Lyskultur

Daniel Ø. Helgesen, Adm. dir., Norsk takst

Brede Børud, styreleder, Norsk Varme

Thor Lexow, adm.dir., VKE - Foreningen for ventilasjon, kulde og energi

Marianne W. Røiseland, Adm.dir., Rørentreprenørene Norge

Vigdis Sværen, Daglig leder, Integra - bransjeforening for automatisering og digitalisering